

علی یونسی در گفت‌وگو با «ایران»:

هدف هاشمی، برپایی جامعه‌ای مرفه و شاد بود

مرتضی گلیور

.....

درباره زندگی و منش شخصی و سیاسی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی با حجت‌الاسلام علی یونسی گفت‌وگو کرده‌ایم. بخشی از این گفت‌وگو که به زندگی آیت‌الله هاشمی و منابع درآمد او می‌پردازد، در سالنامه روزنامه ایران منتشر خواهد شد. در متن پیش رو، بیشتر درباره زندگی و مدیریت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی پس از انقلاب، تصمیم‌های روندساز او و نیز ریشه مخالفت‌ها با وی گفت‌وگو کرده‌ایم که می‌خوانید.

گفته می‌شود که آیت‌الله هاشمی رفسنجانی پیش از انقلاب ثروت زیادی داشتند و این ثروت در راه انقلاب و نظام هزینه شد. اما سوال این است که بویژه پس از انقلاب، سلوک فردی ایشان چگونه بود و چطور زندگی می‌کردند؟ آیا زندگی پرتعجلی داشتند؟

پیش از انقلاب یک بار به خانه ایشان رفتم که آنچه من دیدم، یک خانه معمولی بود. پس از انقلاب، در دوران مسؤولیت‌م در وزارت اطلاعات، با ایشان همسایه شدم و خانه من روبه‌روی خانه آیت‌الله هاشمی در جماران بود. به واسطه هم‌سایگی، شاهد بودم که ایشان می‌شد. زیرا فاصله ما با خانه آیت‌الله بسیار نزدیک بود و یک کوچه باریک فاصله داشت. ارتباط خانوادگی هم داشتیم و به عنوان یک مرید مرتب خدمت ایشان می‌رفتم. اساسا دوسوم خانه آیت‌الله هاشمی دست پاسداران محافظ ایشان بود. خانه ایشان، یک خانه دویلبکس و حدوداً ۱۰۰ متر می‌شد. اتاق پایین، تقریباً به اندازه نشتن ۱۵ تا ۱۶ نفر جا داشت. بخش بالایی نیز تنها دو اتاق داشت. وقتی ملک عبدالله، پادشاه وقت عربستان به خانه ایشان رفت، تعجب کرد که آیا آیت‌الله هاشمی با این عظمت و جایگاه، در خانه‌های مانند کلبه زندگی می‌کنند؟ آیت‌الله هاشمی وقت ۳۷ سال پس از انقلاب را در این خانه زندگی کرد. از قضا این خانه اجاره‌ای و نزدیک به خانه امام بود. خانه فرزندان ایشان هم معمولی و مانند خانه سایر مردم است. هیچ دکور خانه برجسته و مهمی نداشت. در سال‌های اخیر، منتقدان ایشان بااستناد به خاطرات آیت‌الله هاشمی از ایشان به عنوان یک مرفه‌بی در نام می‌برند. برای این منظور به اسکی رفتن ایشان اشاره می‌کردند یا موارد دیگری که در خاطرات هم آمده است. هرچند ایشان هم انکار نمی‌کرد و می‌گفتند من اهل ریانیستم. به نظر شما، هدف منتقدان از این تبلیغات چه بود؟

چنین رفتارهایی پیش از این درباره شهید بهشتی و دیگر شخصیت‌ها هم می‌شد. اما مردم نشان داده‌اند که این جوسازی‌ها، تنها صدای بلند عده محدودی بود و هیچ وقت نتوانستند، چنان‌که حتی نفر از خیریه‌های اصیل و ریشه‌دار انقلاب نبستند. علما و بزرگان فعلی قم نه تنها از هم‌زمان آیت‌الله هاشمی بودند، بلکه گاهی از او تأثیر می‌پذیرفتند که آیات مشکینی، اردبیلی، منتظری و گلی‌گانی از جمله این چهره‌ها بودند. این چهره‌ها اگر گلابیه ونقدی داشتند، حرمت هاشمی را حفظ می‌کردند، درست مانند آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب که پس از رحلت یار دیرین خود، اشاره کردند که با هاشمی اختلاف نظر داشتند،

اکثريت ملت را در طولانی مدت به خود جلب کند. آیت‌الله هاشمی در دو مقطع بسیارمورد تخریب قرار گرفت. نخست، اوایل انقلاب در سال‌های ۵۸ تا ۶۱ که این دوره، دوره اوج تخریب سه شخصیت آیت‌الله هاشمی، آیت‌الله خامنه‌ای و شهید بهشتی بود. این تبلیغات ادامه داشت تا اینکه با شهادت شهید بهشتی ورق برگشت. هم خود شهید تخریب سر بلند کرد و زیر آوار سنگین تخریب سر بلندش، از مظلومیتش مانندامام حسین (ع) فضا را بسرعت و به نفع جریان‌های حزب‌اللهی برگرداند و در ادامه سبب شد که فشار از روی چهره‌هایی چون آیت‌الله هاشمی و آیت‌الله خامنه‌ای برداشته شود. زیرا در آن زمان این سه شخصیت که قابل تفکیک نبودند وهمه مخالفان ودشمنان در تخریب این شخصیت‌ها با هم متحد بودند. بویژه اینکه چون نمی‌توانستند تخریب خود را متوجه امام کنند، به این چهره‌ها حمله می‌کردند.

آیت‌الله هاشمی معدود شخصیت های تاریخ انقلاب است که در حمله به او، میان معاندان و برخی کسانی که خود را انقلابی معرفی می‌کنند، اشتراک نظرمی بینیم و این اتفاق می‌سابقه است. چرا این اتحاد غرریسری ایجادشد؟

اتحاد این گروه‌ها به شخصیت و دیدگاه آیت‌الله هاشمی بازمی‌گشت. آنان خوب فهمیده‌بودند که هاشمی تنها شخصیتی است که می‌توانست بحران‌ها را مدیریت کرده و جمهوری اسلامی را از پیچ‌های ریکار بنبود و چند چهره بودن را هاشمی یک مدیر بحران و یک مدیر ریسک بود، شخصیتی بحران شکن که تسلیم بحران نمی‌شد، بلکه بحران‌ها را برحتی مدیریت می‌کرد. قبل از انقلاب در جنگ، در قبول آتش‌بس، تغییر قانون اساسی و انتقال رهبری از امام به آیت‌الله خامنه‌ای، اینها نقاط عطف بسیار مهمی در تاریخ انقلاب است که فقط آیت‌الله هاشمی در آنها مدیریت کرد و هیچ کس دیگری نیست.

قاعدتا انقلابیون باید از این توان مدیریتی استقبال می‌کردند. چرا استقبال نکردند؟
انقلابیون چند گروه ریشه‌دار هستند؛ بخشی از آنان اصیل و ریشه‌دار هستند که یا آیت‌الله هاشمی را تأیید می‌کردند یا انتقاد داشتند. اما واقعیت این است که

حتی یک نفر از تخریب‌کنندگان و توهین‌کنندگان از آن نیروهای اصیل و ریشه‌دار انقلاب نبستند. علما و بزرگان فعلی قم نه تنها از هم‌زمان آیت‌الله هاشمی بودند، بلکه گاهی از او تأثیر می‌پذیرفتند که آیات مشکینی، اردبیلی، منتظری و گلی‌گانی از جمله این چهره‌ها بودند. این چهره‌ها اگر گلابیه ونقدی داشتند، حرمت هاشمی را حفظ می‌کردند، درست مانند آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب که پس از رحلت یار دیرین خود، اشاره کردند که با هاشمی اختلاف نظر داشتند،

سیاسی

ایران

■ سال بیست‌وسوم ■ شماره ۶۴۳۶ ■ پنجشنبه ■ ۲۸ بهمن ۱۳۹۵

editorial@iran-newspaper.com

۲۱

هاشمی مرد میدان‌های بزرگ

شاید کمتر کسی تصویری کرد طلبه‌ای که ۱۵ بهمن سال ۵۷ به عنوان عضو شورای انقلاب با آن چهره متفاوت خدادادی در کنار حضرت امام(ره) حکم نخست‌وزیری مرحوم مهندس مهدی بازرگان را

قرانت کرد، روزی وفات وتشییع جنازه‌اش به مظهری از وحدت وهمدلی آحاد مردم ایران تبدیل شود. در اینجا برخی ازنگاه‌های راهبردی درطول زندگی سیاسی آیت‌الله هاشمی بعد از پیروزی انقلاب آورده می‌شود:

● سخنرانی سوم خرداد ۵۸ علیه امریکا، یکی از مواضع محکم واستواری بود که هاشمی علیه دشمن قسم خورده انقلاب گرفت که بلافاصله یک روز بعد از آن تا بروز نافرجام ایشان توسط گروهک فرقان پاسخ داده شد تا معمار کبیر انقلاب جمله تاریخی «هاشمی زنده است چون نهضت زنده است» را اعلام کنند و در حقیقت یکی از راهبردی‌ترین بیانات امام در مورد شخصیت‌های انقلابی اعلان شود وشاخص بسیار مهمی را در اختیار مردم قرار دادند.

● مجلس اول شورای اسلامی ایران زمانی تشکیل شد که کشور با بحران جنگ ومسائل گروهک‌ها وتنوع حضور تفکرات سیاسی در مجلس روبه‌رو بود. درایت و مدیریت هاشمی رفسنجانی بر ریاست مجلس اول توانست کشور را به سلامت از دوگردنه سخت تصویب عدم کلیات سیاسی بنی صدر به عنوان رئیس جمهوری وراهسازی جاسوسان سفارت امریکا عبور دهد.

● جنگ تحمیلی هشت ساله بافراز ونشیب‌های خاص خود صحنه‌های بی‌شماری از حماسه‌ها،فداکاری‌ها وجانفشانی و ایثارهای رزمندگان در تاریخ ایران زمین را به ثبت رسانید، اما لحظه تصمیم سرنوشت‌ساز فرارسید وهاشمی رفسنجانی به عنوان جانشین فرماندهی کل قوا موضوع پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و قبولی آتش‌بس از سوی امام خمینی(ره) را در بین رزمندگان اسلام تبیین نمود. اقدامی راهبردی که در سال‌های بعد باقدرت‌گیری سپاه اسلام، ذائقه تلخ پذیرش آتش‌بس را به شیرینی قدرتمندترین ارتش منطقه تبدیل نمود.

● رحلت جاسنوس امام خمینی(ره) مقطعی خاص وبزرگه وبیژه در تاریخ انقلاب اسلامی برای انتخاب جانشین ایشان ایجاد کرد. هرگونه تصمیم خارج از مصلحت‌های انقلاب و آینده نظام جمهوری اسلامی می‌توانست برای همیشه انقلاب اسلامی را به مسیر غیر از آنچه معمار انقلاب تعیین کرده بود، بکشاند. با وجود شروع بحث و اظهارنظرهای متفاوت در مجلس خبرگان بر سر تعیین رهبری، بار دیگر هاشمی رفسنجانی با نگاهی عمیق وراهبردی به آینده انقلاب وبا رعایت اصل انصارتاری آنچه را در معمار انقلاب در خصوص رهبری نظام در بعد از ایشان شنیده بود به اطلاع خبرگان مردم رساند واطلاعی که بلافاصله مورد تأیید و قبول خبرگان قرار گرفت وانقلاب اسلامی از نعمت رهبر معظم انقلاب (دام ظلّه العالی)بهرمند شد.

پس از ۱۳۶۸ مصادف با رحلت معمار کبیر انقلاب، امام خمینی (ره) بود. کشور دوران سال از جنگ را می‌گذراند و ضرورت سازندگی و آباد کردن ویرانی‌های جا مانده از جنگ وجود داشت. پذیرش این بار سنگین فقط از عهده کسانی برمی‌آمد که بتوانند پرچم سازندگی را همچون یک سردار به دست بگیرند و این پرچم در طی هشت سال بعد از جنگ به دست هاشمی رفسنجانی از سوی مردم به عنوان رئیس جمهوری واگذار شد. هاشمی رفسنجانی پس از دوران ریاست جمهوری نیز در مقام ریاست مجلس خبرگان ومبیس ریاست مجمع تشخیص مصلحت به ایفای مسؤلیت‌های خود در قبال مردم پرداخت و در آخرین انتخابات مجلس خبرگان نیز با کسب بیش از دو میلیون و ۳۰۰ هزار رأی از حوزه انتخابیه تهران نشان داد. به رغم فراز ونشیب‌های سیاسی و «اختلاف نظر‌ها واجتهاد‌های متفاوت» که بعد از دوران ریاست جمهوری برای این شخصیت منحصراً در فرود وجود داشت، هنوز مورد تأیید رهبر معظم انقلاب (دام ظلّ العالی) وامت حق شناس ایران است؛ موضوعی که در مراسم تشییع جنازه آن مرحوم بخوبی نشان داده شد.

دستاوردهای سفر تاریخی

نخست وزیر سوئد به ایران

سفر اخیر نخست وزیر سوئد و هیأت تجاری همراه او به ایران برخلاف دستاوردهایی که در ابعاد مختلف

سیاسی و اقتصادی در پی داشت، تحت‌الشعاع حاشیه‌سازی برخی جریان‌های سیاسی و رسانه‌ای قرار گرفت؛ اتفاقی که سبب شد نیم نگاهی به ویژگی‌های این سفر وقراردادهای اقتصادی منعقد شده در طی آن خالی از قیود نباشد. کشور سوئد با بیش از ۷/۶ میلیون نفر جمعیت وساحت ۴۴۹/۹۶۴ کیلومترمربع (تقریباً اندازه عراق)، چهارمین کشور بزرگ اروپا است و هشتمین سرانه تولید ناخالص داخلی را در جهان داراست. پادشاهی مشروطه سوئد مقامی تشریفاتی است. از این منظر در نظامی که دولت آن به شکل پارلمانی اداره می‌شود، نخست‌وزیر بالاترین مقام رسمی واجرائی است. سوئد اگرچه در سال ۱۹۹۵ به عضو ناتویپیوست اما بعد‌ها به واسطه برگزاری فرارندوم از این پیمان نظامی امنیتی خارج شد. سوئد به عنوان تنها کشور عضو اتحادیه اروپایی که دولت فلسطین را به رسمیت می‌شناسد، خود را کشوری غیر متعهد می‌داند وبشدت موافق برچیده شدن تمامی تسلیحات هسته‌ای در سراسر جهان است.

همچنین سوئد تنها کشور در شمال اروپاست که دفتر رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی در آن فعال است و در حال حاضر حدود ۱۱۰ هزار ایرانی در سوئد اقامت دارند. طی حدود ۴ دهه گذشته از زمان انقلاب تا ۲۳ بهمن ۱۳۹۵، نخست وزیر سوئد به ایران سفری رسمی نداشت؛ و این اولین سفر رسمی ودوجانبه بالاترین مقام اجرایی این کشور به ایران طی ۴۰ سال گذشته است. علاوه بر امضای پنج‌سند همکاری در حوزه‌های حمل ونقل، فناوری اطلاعات و ارتباطات، همکاری‌های علمی وتحتقیاتی، همکاری‌های امور خداده‌و زنان وبادداشت تفاهم همکاری در زمینه نوآوری وفناوری؛ افتتاح رسمی دفتر تجاری سوئد در تهران نیز نشان از علاقه و عزم سوئدی‌ها برای توسعه مناسبات اقتصادی وتجاری داشته است. در

این سفر همچنین چندین قرارداد همکاری بین شرکت‌های خصوصی دو طرف به امضا رسید؛ اما فراتر از اینها ویژگی زمان انتخاب شده برای انجام این سفر بود. اولین سفر رسمی نخست‌وزیر سوئد به ایران در ایام‌الله دهه فجر و سی و هشتمین سالگرد انقلاب شکوهمند اسلامی ایران در حالی صورت گرفت که رئیس‌جمهوری تازه کار و آشوب‌طلب امریکا با صدور فرمان اجرایی ممنوعیت ورود اتباع ۷ کشور مسلمان از جمله اتباع ایرانی به امریکا و نیز با چالش کشیدن برجام موجب اعلام نگرانی و ابراز مخالفت متحدان اروپایی امریکا نیز شده‌است و این سفر در واقع پاسخ عملی وتاکید مجدد بالاترین مقام اجرایی یک کشور مهم اروپایی به همتای امریکایی‌اش در حمایت از استمرار برجام وتعامل با ایران است.

بیانات رهبر معظم انقلاب، ریاست محترم جمهوری و همچنین نخست وزیر محترم سوئد در خصوص روابط دو کشور که در خلال سفر اخیر صورت گرفته، از جمله شاخص‌های مهم ترسیم نقشه راه آینده تعاملات ومناسبات دو کشور است. رهبر معظم انقلاب در دیدار با نخست‌وزیر سوئد فرمودند: «از افزایش ارتباطات دو کشور در همه عرصه‌ها استقبال می‌کنیم وامیدواریم مذاکرات و برجام موجب اعلام نگرانی و ابراز مخالفت متحدان اروپایی امریکا نیز شده‌است و این سفر در واقع پاسخ عملی وتاکید مجدد بالاترین مقام اجرایی یک کشور مهم اروپایی به همتای امریکایی‌اش در حمایت از استمرار برجام وتعامل با ایران است. بیانات رهبر معظم انقلاب، ریاست محترم جمهوری و همچنین نخست وزیر محترم سوئد در خصوص روابط دو کشور که در خلال سفر اخیر صورت گرفته، از جمله شاخص‌های مهم ترسیم نقشه راه آینده تعاملات ومناسبات دو کشور است. رهبر معظم انقلاب در دیدار با نخست‌وزیر سوئد فرمودند: «از افزایش ارتباطات دو کشور در همه عرصه‌ها استقبال می‌کنیم وامیدواریم مذاکرات و برجام موجب اعلام نگرانی و ابراز مخالفت متحدان اروپایی امریکا نیز شده‌است و این سفر در واقع پاسخ عملی وتاکید مجدد بالاترین مقام اجرایی یک کشور مهم اروپایی به همتای امریکایی‌اش در حمایت از استمرار برجام وتعامل با ایران است.»

نخست‌وزیر سوئد نیز حضور در جمهوری اسلامی ایران را افتخار بزرگی دانست وتاکید کرد که اولویت کشورش اجرای کامل برجام وحمايت از عمل کردن دو طرف به تعهدات شان است.

فصل مشترک اظهارات رهبران دو کشور حکایت از عزم و اراده سیاسی جدی دو طرف در بسط وگسترش روابط دوجانبه وخارج کردن وعملی نمودن توافقات صورت گرفته از کاغذ بر صفحه عمل واقدام است. در عین حال باید توجه داشت که روند توسعه مناسبات دو کشور دارای مخالفانی در داخل وخارج است که با انگیزه‌های سیاسی و استفاده از هر ابزاری به دنبال کار شکنی در این روند هستند.

خدمات بدهد، اینکه دیگر حکومت نیست. گفتیم کاملاً درست می‌گویید. ما می‌خواهیم وزارت اطلاعات به یک سرویس اطلاعاتی تبدیل شود. ما نباید کار عملیاتی یا کار حکومتی بکنیم، ما باید اطلاعات بدهیم، شما باید تصمیم بگیرید.

با اگر پرونده است، دستگاه قضا باید قضاوت کند. ما باید مسائل استراتژیک و تحلیل را به شما بدهیم. ما نباید عمل کنیم، اجازه بدهید کار اصلی ما اطلاع‌رسانی درست باشد. ایشان در آن جلسه سکوت کرد. من احساس کردم سکوت ایشان به این معنی است که در قانع شدند و نه حرف‌های ما را رد کردند.

۶ ماه بعد در جلسه‌ای صراحتاً گفتند که آقای یونسی آن حرف‌ها و آن راه‌ها که مطرح کرده‌اید، درست است.

از این تردید آیت‌الله هاشمی، آیا نمی‌توان نتیجه گرفت که نگاه پیشین ایشان به وزارت اطلاعات، امنیتی و به قول خودشان، حکومتی بوده‌است؟

همین طور است. اما در همین جلسه که نظر مرا تأیید کردند، گفتند که مدیران وزارت اطلاعات را جمع کنید تا من با آنان صحبت کنم. من مدیران را از سراسر کشور فراخواندم و ایشان هم مفصل صحبت کردند. با صراحت و صداقت گفتند راه روشی که فلالی یعنی یونسی می‌گوید، درست است. می‌خواست بگوید که راه گذشته درست نبود و این راه درست است.

صریحاً گفتند راه اشتباه بود؟

صریحاً گفتند. بالاتر از آن، در دانشگاه تهران این حرف را زدند. در سال ۸۲ که نامزد ریاست جمهوری شدند، خبرنگاری از ایشان پرسید که اگر رئیس جمهوری شوید، آیا از میان وزیران پیشین وزیر اطلاعات معرفی خواهید کرد؟ ایشان گفت من یونسی را برای این سمت مناسب می‌دانم.

سؤال آخری‌انکه، در سال ۹۲ که آیت‌الله هاشمی رضاحتش، گزارش‌ها نشان می‌دهد که وزیر اطلاعات وقت در جلسه شورای نگهبان حضور یافت و درباره آیت‌الله هاشمی صحبت کرد. خواستم بپرسم که آیا حضور وزارت اطلاعات در جلسات شورای نگهبان، در خصوص صحبت درباره نامزدهای ریاست جمهوری، امری مرسوم بوده‌است یا خیر؟

گاهی حسب دعوت شورای نگهبان شرکت می‌کردند ونظرات مشورتی را به این شورا می‌دادند. در مواردی هم خود من به دنبال دعوت شورای نگهبان در آن جلسات شرکت کردم. دعوت از من همین بود وخواست مرحوم دکتر حسن حبیبی که در آن زمان عضو حقوقدان شورای نگهبان بود صورت گرفت.

ایشان از من سؤال کرد که در صورت دعوت در جلسه حاضر می‌شوید که من هم گفتم حاضر می‌شوم.

علی حسین پور

«**وقتی ملک عبدالله، پادشاه وقت عربستان به خانه ایشان رفت، تعجب کرد که آیا آیت‌الله هاشمی با این عظمت و جایگاه، در خانه‌ای مانند کلبه زندگی می‌کند؟**
در دوران ریاست جمهوری هاشمی، شکاف از اینجا آغاز شد که برخی معتقد بودند نباید جامعه را از وضعیت جنگی جدا کنیم اما آیت‌الله هاشمی معتقد بود دوران جنگ تمام شده و باید آاز جنگ را از میان برد، نباید جامعه افسرده باشد
اگر حضور نهادهای نظامی در حوزه اقتصاد در همان حد دولت آیت‌الله هاشمی باقی می‌ماند، مشکلی نبود. مشکل اصلی، در دولت‌های نهم و دهم و پس از واگذاری شرکت‌های بزرگ به این نهادهای آغاز شده‌و در دوران سازندگی

نیم نگاه

آیت‌الله هاشمی با هدفد این کار را شروع کرد؛ نخست‌الزام وصراحت قانون اساسی که در زمان صلح باید از امکانات و توانایی‌های نیروهای مسلح برای سازندگی کشور استفاده شود. دیگر اینکه، هاشمی به دلیل واقع‌بینی و مملگرایی که از آن برخوردار بود، احساس می‌کرد اگر مخالفان او، وارد کار شوند و در عمل اینکه به این سبک زندگی علاقه و اعتقاد داشت و مکرر در خطبه‌های نماز جمعه خود نیز به این سبک زندگی اشاره می‌کرد. اساساً در دوران ریاست جمهوری ایشان، شکاف از اینجا آغاز شد که برخی معتقد بودند نباید جامعه را از وضعیت جنگی جدا کنیم، می‌گفتند ما زندگی زاهدانه و ساده می‌خواهیم، اما شما می‌خواهید ما را به زندگی غربی و فساد بکشانید. اما آیت‌الله هاشمی معتقد بود دوران جنگ تمام شده و باید آثار جنگ را از میان برد، نباید جامعه افسرده باشد، باید شاد و مرفه و برخوردار باشد و کشور توسعه یابد. این بحث‌ها جدی مطرح بود.

اما مقابل چنین دستاوردهایی، عده ای معتقدند که برخی تصمیم‌های ایشان درست نبود، از جمله تصمیم ایشان به ورود نهادهای نظامی و امنیتی به مسائل اقتصادی. این تصمیم چه پیام‌هایی برای کشور داشت؟
در اینکه آغاز این رویه در دولت ایشان بود، تردیدی نیست. حتی در وزارت اطلاعات هم کارهای اقتصادی صورت می‌گرفت که من تعطیل کردم. **اهداف آیت‌الله هاشمی از چنین تصمیمی چه بود؟**

وظیفه اصلی یک نهاد امنیتی، تأمین امنیت برای کشور است. وقتی این نهاد وارد فعالیت اقتصادی می‌شود، از وظیفه اصلی خود غافل می‌شود، ضمن آنکه در راه فعالیت اقتصادی خود هیچ رقیبی را برنمی‌تابد و به همین دلیل مانع توسعه و اقتصاد خواهد شد. **نکته همین است. اگر اینقدر بدبینی است، چرا آیت‌الله هاشمی از ابتدا چنین تصمیمی گرفت؟**

میر محمود موسوی: مبارزه با ترور یسم نیاز مند حل اختلافات منطقه‌ای است

بازی می‌کند؛ حتی آثار آن در افغانستان و پاکستان نیز قابل مشاهده است.

چنان که عربستان برای فرماندهی نیروهای انتلاف از ژنرال رحیل شریف فرمانده سابق نیروی زمینی پاکستان دعوت کرده است. گفته می‌شود که او هم پدیده‌های بیرونی و توسط قدرت‌های غیر منطقه‌ای حمایت می‌شوند آنها اختلافات را تشدید و روابط غلط و ناسالم را تعمیق می‌کنند. لایه سومی که باید به آن اشاره کرد، سوابق تاریخی منطقه است. اختلافات ارضی و مرزی که در منطقه وجود داشته است، نمی‌تواند از چشم دور بماند. اینها مسائل تهدید کننده‌ای است که اگر مدیریت نشوند، می‌توانند منطقه‌ای را به آتش بکشند.

نکته دیگر مسائلی است که در آینده پیش روی منطقه است و اگر مسائل منطقه حل نشود یا در صورتی که در آن افزوده می‌شود، چنان‌که ما در آینده دعوای آب را هم خواهیم داشت.

عوامل خارجی نیز نباید از نظر دور بمانند. به دنبال آنچه در امریکا اتفاق افتاد و شخصیتی مانند دونالد ترامپ روی کار آمد، پیام‌های جریان‌رات راست در اروپا نیز حتماً پدید ر صد شود. در مغز این قضایه ساله‌ای با عنوان مهاجرت است که در بحث‌های آکادمیک نیز مطرح می‌شود. مهاجرت قضایه ساده‌ای نیست و به این سادگی نیز تمام شدنش نیست. مهاجرت یکی از مسائلی است که «ابرت

^[1] با اینکه آغاز این رویه در دولت ایشان بود، تردیدی نیست

^[2] حتی در وزارت اطلاعات هم کارهای اقتصادی صورت

^[3] می‌گرفت که من تعطیل کردم

^[4] اهداف آیت‌الله هاشمی از چنین تصمیمی چه بود

^[5] وظیفه اصلی یک نهاد امنیتی، تأمین امنیت برای کشور است

^[6] وقتی این نهاد وارد فعالیت اقتصادی می‌شود، از وظیفه اصلی خود غافل می‌شود

^[7] ضمن آنکه در راه فعالیت اقتصادی خود هیچ رقیبی را برنمی‌تابد و به همین دلیل مانع توسعه و اقتصاد خواهد شد

^[8] نکته همین است

^[9] اگر اینقدر بدبینی است

^[10] چرا آیت‌الله هاشمی از ابتدا چنین تصمیمی گرفت